

Nacka kommun

Granskning av delårsrapport 2017

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning och rekommendationer	2
2. Bakgrund	3
3. Bedömning om resultatet är förenligt med de mål som fastställts	3
4. Kommunens ekonomiska läge	4
5. Noteringar vid granskning av delårsbokslutet	5
5.1. Allmänt om kvaliteten på bokslutet och bokslutsprocessen	5
5.2. Dokumentation av manuella bokföringsorders	6
5.3. Pågående investeringar	6
5.4. Avsättningar för sanering	7
5.5. Tvistiga leverantörsfakturor	7
5.6. Låne- och placeringsstruktur	7
5.7. Avsättningar för tunnelbana	8
5.8. Rekommendationer till nästa delårsrapport	8

1. Sammanfattning och rekommendationer

Vi har översiktligt granskat Nacka kommuns delårsrapport per 31 augusti 2017. De väsentligaste slutsatserna i granskningen sammanfattas enligt följande:

- ▶ Kommunstyrelsen bedömer att kommunen i allt väsentligt bedriver verksamheten på ett sätt som är förenligt med god ekonomisk hushållning. Bedömningen baseras på en sammanvägd bedömning av måluppfyllelse för verksamhetsmålen och de finansiella målen (insatta resurser) som är mätta till och med delårsbokslutet. Det finns inga indikationer på att fullmäktiges övergripande mål inte kommer att nås för helåret 2017.
- ▶ De finansiella målen utvärderas baserat på budgetavvikelse samt målnivåer för resultatöverskott, soliditet samt självfinansiering av stadsutvecklingsprojekt över en femårsperiod samt självfinansiering av övriga investeringar. De finansiella målen, utom självfinansiering av stadsutvecklingsprojekt över en femårsperiod är uppfyllda.
- ▶ Resultatet för kommunen för delårsperioden uppgår till 676 mnkr vilket överstiger den periodiserade budgeten med 585 mnkr. Av avvikelsen avser 571 mnkr ej budgeterade reavinster. Balanskravsresultatet uppgår till 105 mnkr.
- ▶ Årsprognosen för resultatet är 650 mnkr vilket överstiger årsbudgeten på 166 mnkr med 484 mnkr. I årsprognosen ingår även realisationsvinster med 571 mnkr vilket inte ingår i det budgeterade resultatet. Kommunen har i delårsrapporten inte explicit uppgett om balanskravsresultatet förväntas uppnås på helår.
- ▶ Bokslutsprocessen behöver förstärkas i olika avseenden, till exempel behöver rutiner och dokumentation avseende vissa balanskontoavstämningar, exempelvis konto för övriga avsättningar och periodiseringskonton, säkerställas och utvecklas. Mot bakgrund av detta har Nacka kommun inte kunnat visa oss vilka delposter vissa konton består av. Vi ser en risk att exempelvis avsättning för indexuppräknings avseende Tunnelbaneprojektet inte har redovisats på ett korrekt sätt. Vi noterade även i vår granskning av årsbokslutet 2016 att det förelåg felaktig redovisning avseende indexuppräknings för Tunnelbanan. Avseende processen kring arbetet med upprättande av delårsbokslutet och den löpande redovisningen har följande rekommendationer lämnats:
 - Vi rekommenderar att avstämningsunderlagen vid bokslut stärks upp för en bättre spårbarhet i redovisningen, inte minst vad gäller periodiseringsposter samt verifierande underlag till kassaflödesanalysen.
 - Vi rekommenderar att underlagen till manuella bokföringsorders stärks upp för en bättre spårbarhet i redovisningen.
 - Vi rekommenderar att rutiner utarbetas för bättre intern kontroll kopplat till avstämning av interna respektive externa transaktioner i balansräkningen.
 - Vissa tilläggsupplysningar behöver lämnas enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation nr 22.1 Delårsrapport, vilka saknas i delårsrapporten per T2. I kommande delårsrapporter behöver kommunen komplettera med den informationen. Vi uppmuntrar även kommunen att lämna ytterligare tilläggsupplysningar till väsentliga resultat- och balansposter för ökad förståelse av de finansiella rapporterna.

2. Bakgrund

Enligt kommunallagens 9 kap 9 § ställs krav på revisorerna att bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål kommunfullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning ska biläggas delårsrapporten.

På uppdrag av revisorerna i Nacka kommun har EY genomfört en översiktlig granskning av delårsrapporten per 31 augusti 2017. Delårsrapporten avser det delårsboks slut som Nacka kommun är skyldiga att upprätta enligt Lag om kommunal redovisning.

Förutom granskning av den delårsrapport som beslutas av kommunstyrelsen har en genomgång skett av nämndernas och produktionsverksamheternas¹ mer detaljerade bokslut. Detta för att erhålla rimliga förklaringar till förändringar mot föregående år, avvikelser mot budget och årsprognoser.

Granskningen har också inriktats på uppföljning av att regler i lagen om kommunal redovisning och kommunallagen, samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR) har följts. Rådet för kommunal är den normgivare som har uppdrag att tolka kommunala redovisningslagen och god redovisningssed i kommunal sektor.

3. Bedömning om resultatet är förenligt med de mål som fastställts

Delårsrapporten bedöms uppfylla de krav som ställs enligt lagen om kommunal redovisning (9 kap §1-3) avseende innehåll².

I kommunallagen framgår att kommuner och landsting ska ha en god ekonomisk hushållning. Nacka Kommun har definierat god ekonomisk hushållning som 1. Att uppfyllelsegraden av kommunens fyra övergripande mål är god. 2. Att kommunens resultatöverskott och soliditet ska ligga på en långsiktigt hållbar nivå, vilket kommunen har definierat som ett resultatöverskott överstigande 2% samt en soliditet överstigande 38%. 3. Att kommunen ska sträva efter en hög självfinansieringsgrad på investeringar, vilket kommunen definierar som självfinansiering av stadsutvecklingsprojekt över en femårsperiod samt att övriga investeringar ska självfinansieras till 50%.

I delårsrapporten finns en samlad bedömning av huruvida kommunen når god ekonomisk hushållning. Kommunen gör bedömningen att de fyra övergripande målen är uppfyllda samt att tre av fyra finansiella nyckeltal når sin målnivå. Det finansiella nyckeltal kommunen inte når upp till avser självfinansiering av stadsutvecklingsprojekt över en femårsperiod.

De finansiella nyckeltalen följs upp i delårsrapporten. Resultatöverskottet är årets resultat i förhållande till skatteintäkter och utjämning. Resultatandelen uppgår till 3 % per augusti och ligger således på en långsiktigt hållbar nivå. Kommunens soliditet uppgår per augusti till 45

¹ Kommunstyrelsen är ansvarig nämnd för produktionsverksamheterna

² 2 § Delårsrapporten skall innehålla en översiktlig redogörelse för utvecklingen av kommunens eller landstingets verksamhet och resultat sedan föregående räkenskapsårs utgång. Upplysningar skall då lämnas om

1. sådana förhållanden som är viktiga för bedömningen av kommunens resultat eller ställning, och
2. sådana händelser av väsentlig betydelse för kommunen eller landstinget som har inträffat under rapportperioden eller efter dennas slut.

%, vilket är en förbättring med 5 procentenheter från samma period föregående år. Förbättringen beror främst på ett bra resultat för perioden, främst till följd av försäljningsintäkter för mark. Det finansiella nyckeltal kommunen inte når upp till avser självfinansiering av statutvecklingsprojekt över en femårsperiod. En prognos baserad på samtliga pågående och planerade projekt visar i nuläget på en stadsutvecklingsekonomi i balans för perioden 2016-2030. Kommunens övriga investeringar var per augusti finansierade med egna medel då självfinansieringsgraden uppgick till 131 %.

4. Kommunens ekonomiska läge

Resultatet³ för Nacka kommun uppgår för perioden januari-augusti 2017 till 676 mnkr (142 mnkr samma period föregående år), vilket överstiger den periodiserade budgeten med 585 mnkr.

Helårsprognosen för resultatet år 2017 uppgår till 650 mnkr att jämföra med årsbudget om 166 mnkr. Avvikande poster mellan årsprognos och årsbudget är främst verksamhetens intäkter (540), verksamhetens kostnader (-61), skatteintäkter (40) och generella skattebidrag (-34).

Det budgeterade resultatet för perioden uppgår till 91 mnkr exklusive reavinster medan utfallet för perioden uppgår till 88 mnkr exklusive reavinster.

De verksamheter/nämnder som står för de största prognostiserade avvikelserna mot budget är kommunstyrelsen (-66), utbildningsnämnden (35), natur- och trafiknämnden (18) och finansförvaltningen (564). Den största delen av kommunstyrelsens avvikelse från budget är kopplad till tunnelbanan och tillkommande saneringsavgifter. Avvikelsen för utbildningsnämnden förklaras främst av färre barn och elever i förhållande till befolkningsprognosen och därmed budget. Mer stödinsatser via individresurser i likvärdighetsgarantin har också beviljats för hösten än under våren 2017. Inom natur- och trafiknämnden förklaras den prognostiserade budgetavvikelsen främst av lägre kapitalkostnader till följd av senarelagda investeringar. Detta gäller både nämndens egna investeringar men också exploateringsverksamheten. Finansförvaltningens avvikelse förklaras främst av erhållen reavinster i samband med en försäljning av fastighet vid Henriksdalsberget.

Pågående investeringsprojekt har varit omfattande de senaste åren och planeras även fortsatt vara det, inte minst utifrån de omfattande exploateringar och tunnelbanebyggnationer som pågår och fortsatt planeras för. Under januari - augusti uppgår kommunens nettoinvesteringar till 396,7 mnkr, med utgifter uppgående till 265 mnkr och inkomster till 6 mnkr (föregående år samma period uppgick nettot till - 130 mnkr). Stora delar av ökningen är hänförlig till fastighetsutveckling och exploateringsenheten där stor del av nettoutfallet om - 162 mnkr avser förvärv av bostadsrätter för nyanlända.

³ Med "Resultat" avses Resultat enligt balanskravsdefinitionen. Skillnaden mellan detta resultat och "Årets resultat" utgörs huvudsakligen av realisationsvinster inom tomträttsförsäljningen

5. Noteringar vid granskning av delårsbokslutet

5.1. Allmänt om kvaliteten på bokslutet och bokslutsprocessen

Bokslutsarbetet har vid delårsbokslutet inte färdigställts enligt den tidsplan som överenskommits mellan revisorerna och kommunen. En av orsakerna till detta utgörs av det byte av redovisningssystem som skedde 1 januari 2017 vilket även vid delårsbokslutet har inneburit vissa fördröjningar på grund av redovisningsmässiga utredningar. Vi noterar i likhet med tidigare år att ett förbättringsbehov föreligger med avseende på kvalitén på de verifierande underlagen för avstämning av interimsskulder och interimfordringar. Bokslutsbilagorna för dessa konton utgörs delvis av transaktionslistor över årets händelser istället för som önskvärt en förteckning över vilka poster som utgör saldot per bokslutsdatumet. Vidare saknas även i flertalet fall förteckningar över vilka poster som ingår i den ingående balansen på kontot då ingående balans endast specificeras som en samlingspost.

Vi bedömer att det finns stort behov av förbättring av kommunens arbete med dokumentation av bokslutsprocessen. Vi rekommenderar att underlagen stärks upp för en bättre spårbarhet i redovisningen. Vidare bedömer vi att det är önskvärt att den analys som tidigare gjordes av väsentliga balanskonton återigen införs. Det bör dokumenteras på ett enhetligt och strukturerat vis på de avstämningsunderlag som upprättas inom ramen för bokslutsprocessen. Detta rekommenderas för att stärka dokumentationen kring bokslutsprocessen och ge en förståelse och förklaring till betydande saldoförändringar jämfört med föregående delårsbokslut och årsbokslut. Föreslagna åtgärder bedöms vara ett viktigt moment för att exempelvis bedöma huruvida bokförda belopp på periodiseringskonton är rimliga.

Avslutningsvis noterar vi att kommunens delårsrapport saknar noter/tilläggsupplysningar. Enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation nr 22 Delårsrapport, ska delårsrapporten som minimum innehålla ett antal tilläggsupplysningar (5 områden räknas upp). Kommunen bör komplettera med detta i kommande delårsrapporter. Vi anser också att delårsrapportens informationsvärde ökar om tilläggsupplysningar lämnas för att bättre förstå vilka engångsposter som ingår i verksamhetens intäkter och verksamhetens kostnader.

Vi noterar att ett arbete pågår inom redovisningsenheten med avseende på att ytterligare formalisera rutiner och ansvarsområden inom bokslutsarbetet och vi kommer att följa upp detta löpande.

Rekommendation:

- Vi rekommenderar att avstämningsunderlagen vid bokslut stärks upp för en bättre spårbarhet i redovisningen, inte minst vad gäller periodiseringskonton, övriga avsättningar och underlag till kassaflödesposterna.
- Vi rekommenderar att bokslutsbilagorna för balanskonton uppdateras med en förteckning över vad som ingår i den ingående balansen.
- Vi rekommenderar att redovisningsenheten ser över sin interna struktur så att kvalitetssäkrade avstämningsunderlag av balans- och resultatkonton färdigställs i enlighet med upprättad tidsplan.
- Vi rekommenderar att analys som tidigare gjordes av väsentliga balanskonton återigen införs. Detta bör dokumenteras på ett enhetligt och strukturerat vis på de avstämningsunderlag som upprättas inom ramen för bokslutsprocessen.

- Vissa tilläggsupplysningar behöver lämnas enligt RKR:s rekommendation 22.1 Delårsrapport, vilka saknas i delårsrapporten per T2. I kommande delårsrapporter behöver kommunen komplettera med den informationen. Vi uppmuntrar även kommunen att lämna ytterligare tilläggsupplysningar till väsentliga resultat- och balansposter för ökad förståelse bl.a. för det underliggande resultatet.

5.2. Dokumentation av manuella bokföringsorders

Vi har granskat hanteringen av manuellt registrerade bokföringsorders stickprovsvis. I vår granskning noterar vi likt föregående år att bokföringsorders i många fall registreras i ekonomisystemet utan att verifierande underlag finns i pappersform eller digital form. Vi rekommenderar att underlagen stärks upp för en bättre spårbarhet i redovisningen.

Rekommendation:

- Vi rekommenderar att underlagen till manuella bokföringsorders stärks upp för en bättre spårbarhet i redovisningen.

5.3. Pågående investeringar

Per 31 augusti 2017 redovisade kommunen 599 stycken pågående investeringsprojekt (418 stycken föregående år) till ett bokfört nettovärde av 1 907,5 mnkr.

Under räkenskapsåret har investeringar i pågående investeringsprojekt gjorts med 647,7 mnkr medan aktiveringar uppgår till 233,3 mnkr. Pågående investeringsprojekt om 6,2 mnkr har kostnadsförts under 2017. Pågående investeringar har netto ökat med 396,7 mnkr sedan den 31 december 2016.

Utvecklingen för de pågående investeringsprojekten för de senaste fem perioderna ser ut enligt nedan:

31 augusti 2013	1 528,5 mnkr
31 augusti 2014	1 493,1 mnkr
31 augusti 2015	1 345,8 mnkr
31 augusti 2016	1 656,7 mnkr
31 augusti 2017	1 907,5 mnkr

Utfallet per 31 augusti 2017 är högre än tidigare år. Ökningen är hänförlig till en kombination av ett ökat antal investeringsprojekt samt stora investeringar i framförallt projekten Myrsjöskolan, Norra Skuru samt Ältadalens förskola. Vi noterar även att mängden investeringsprojekt utan rörelse⁴ har minskat något under 2017. Antalet projekt utan rörelse har minskat från 53 till 46, men det sammanlagda värdet av dessa har ökat från 51,5 mnkr till 66,6 mnkr. De vanligaste orsakerna till att investeringsprojekten varit stillastående under

⁴ Investeringsprojekt utan rörelse avser investeringsprojekt på vilka inga inkomster eller utgifter bokförts under året, varvid det är sannolikt att detta projekt är färdigställt för aktivering.

2017 är att de är vilande, att aktivering ska senare under året eller att handläggare inväntar formellt beslut om kostnadsföring av projektet.

Rekommendation:

- Vi uppmanar kommunen, liksom tidigare, att säkerställa att det finns tillräckliga rutiner för att redovisa projekt som avslutade i nära anslutning till att projekten faktiskt avslutas. Detta inte minst mot bakgrund av att avskrivningar ska påbörjas när tillgångar tas i bruk.

5.4. Avsättningar för sanering

Nacka kommun har ett antal deponier (soptippar). För sådana ska det i normalfallet redovisas en avsättning för de kostnader som kommer att uppstå i framtiden för återställning av deponin. Vi har tidigare år rekommenderat kommunen att göra en översyn med avseende på detta och dokumentera sitt ställningstagande i frågan.

Vid framtagandet av dokumentet *Avfallsplan 2020* har en särskild bilaga tagits fram som övergripande beskriver de idag kända deponierna i Nacka kommun. I miljökonsekvensbeskrivningen till samma avfallsplan har man pekat ut behovet av att utföra en noggrannare inventering av de deponier som finns och en utredning med syfte att ta fram en åtgärdsplan och även fastställa vem som bär ansvaret för framtida sanering. Dock kvarstår fortfarande arbetet med att genomföra utredningen samt dokumentera kommunens ställningstagande, varför vår rekommendation från tidigare år kvarstår. Under 2017 har deponierna flyttats över till Nacka vatten och avfall AB varför frågan istället kommer att behandlas där.

5.5. Tvistiga leverantörsfakturor

Tvistiga leverantörsfakturor har under 2017 minskat till antal och belopp. Minskningen är hänförlig till att ett flertal tvistiga poster som förelåg vid årsbokslutet har reglerats. Detta avser exempelvis de tvistiga posterna som förelåg gentemot Skanska (7 143 tkr), JM Entreprenad (2 223 tkr) och Kocher Hem (2 706 tkr). Tre fakturor utställda från Frentab om totalt 6,5 mnkr kvarstår som tvistiga sedan årsbokslut. Dessa fakturor är hänförliga till ett investeringsprojekt i Finnboda och kommunen förväntar sig inte att nå en lösning innan hösten 2018. Inga tvistiga leverantörsfakturor av väsentliga belopp har enligt uppgift tillkommit under 2017.

5.6. Låne- och placeringsstruktur

Kommunens obligationslån uppgår per 31 augusti 2017 till 300 mnkr. Återbetalning av dessa lån har skett efter delårsbokslutsdagen (per den 29 september 2017). I samband med lösen av lån belastas kommunen med kostnader motsvarande marknadsvärdet på ränteswapparna. Marknadsvärdet för swapparna uppgick per 2017-08-31 till -22 mnkr. Utöver extern upplåning har kommunen även nyttjad checkräkningskredit uppgående till 203 mnkr.

Kommunen har per 2017-08-31 placeringar om 381 mnkr.

5.7. Avsättningar för tunnelbana

Posten övriga avsättningar uppgår till 888 mnkr och utgörs huvudsakligen av ej utbetalade beräknade kostnader för tunnelbanan, vilka uppgår till 864 Mnkr. En första delbetalning av två om 9,3 Mnkr av medfinansieringen har gjorts under året. Utöver detta har en extrakostnad uppgående till 41 mnkr satts av vilket är i enlighet med det tilläggsavtal som fastslogs av Kommunfullmäktige i februari 2017. Tillägget innebär att kostnaderna ökar med 41 mnkr för Nacka och att den kostnaden tas innevarande år.

Enligt medfinansieringsavtalet ska en årlig indexuppräknning göras enligt KPI. Nacka kommun har under 2017 räknat upp avsättningen med 7,1 Mnkr baserat på gällande KPI. Summan av den totala avsättningen för KPI per 2017-08-31 bör enligt indexberäkningen vara 30,5 mnkr. Hur stor kommunens totala avsättning för KPI är per 2017-08-31 går inte att utläsa på grund av bristande kontoavstämningar. Vid årsbokslutet 2016 beräknades detta fel uppgå till 17,3 mnkr i för låga avsättningar. Kommunen är medveten om denna brist och ämnar innan årsbokslutet 2017 göra en samlad avstämning och kontrollberäkna den totala avsättningen för indexuppräknningen.

5.8. Rekommendationer till nästa delårsrapport

Följande rekommendationer kopplat till årets delårsrapport bör kommunen följa upp vid upprättandet av nästa års delårsrapport:

- Följande rubriker bör ha egna rader i innehållsförteckning och rapport:
 - Förkortad förvaltningsberättelse
 - Balansräkning
 - Resultaträkning
 - Vissa andra upplysningar
- Det bör mer tydligt av rapporten framgå hur stor del av budget och prognos för året som innehåller reavinster. Detta bör tydliggöras antingen via not till intäkterna eller via tydligare text i förvaltningsberättelsen.
- Kommunen bör i förvaltningsberättelsen tydligt uppge om man på helår förväntas uppnå balanskravsresultatet d.v.s. även exklusive realisationsvinster. Nu uppges endast information om utfall för balanskravsresultatet per delåret.
- Kommunens delårsrapport bör innehålla noter/tilläggsupplysningar i enlighet med Rådet för kommunal redovisnings rekommendation nr 22 "Delårsrapport".

Stockholm den 25 oktober 2017

Jonatan Svensson
Auktoriserad revisor